КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фізичної географії та геоекології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
«27» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО ГЕОЕКОЛОГІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

для студентів

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **103 – Науки про Землю**
освітній рівень **бакалавр**
освітня програма **Геоекологія та екосистемні послуги**
вид дисципліни **вибіркова**
вибірковий блок **Міжнародне геоекологічне співробітництво**

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2025/2026**
Семестр **3**
Кількість кредитів ECTS **4**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**
Форма заключного контролю **іспит**

Викладач: **Циганок Євген Юрійович**, *доктор філософії зі спеціальності 106 – Географія, асистент кафедри фізичної географії та геоекології*

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
підпис ПІБ

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
підпис ПІБ

КИЇВ – 2025

1

Розробник: **Циганок Євген Юрійович**, *доктор філософії зі спеціальності 106 – Географія, асистент кафедри фізичної географії та геоекології*

ЗАТВЕРДЖЕНО
«26» серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри фізичної географії та геоекології
_____ доц. Людмила БІЛОУС

Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 7 від «27» серпня 2025 року
Голова науково-методичної комісії _____ доц. Наталія КОРОГОДА

«27» серпня 2025 року

2

ВСТУП

1. Мета навчальної дисципліни – сформувати у студентів здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з геоекології або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних щодо глобальних проблем сучасного світу на концептуальних засадах сталого розвитку. Основний зміст дисципліни ґрунтується на наданні базових знань та формування професійних компетенцій в галузі дослідження проблем природокористування, сталого розвитку та міжнародного геоекологічного співробітництва.

2. Попередні вимоги до успішного опанування курсу:

2.1. Успішне опанування дисциплін «Основи фундаментальної та прикладної геоекології», «Сервіси мережевих геоекологічних комунікацій».

2.2. Знати основні світоглядні концепції світового розвитку; наслідки загроз для України, суть глобальних та регіональних геоекологічних проблем сучасного світу; сутність екологічних конфліктів.

2.3. Уміти усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, виявляти характер антропогенного тиску в системі «людина - суспільство - природа», знаходити необхідну інформацію в мережі Інтернет та аналізувати одержану інформацію.

2.4. Володіти елементарними навичками, аналізу комплексних геоекологічних проблем під кутом міжнародної безпеки, користування фаховою термінологією, здійснення безпечної діяльності з урахуванням економічних і соціальних чинників; пом'якшення зміни клімату та досягнення Цілей Сталого Розвитку (ЦСР-30).

3. Анотація навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна спрямована на висвітлення питань міжнародного та регіонального співробітництва в контексті геоекологічних проблем та їх значення для системи європейської та міжнародної співпраці. Глобальний та регіональний виміри розглядаються в контексті причин виникнення та природи територіальних та ресурсних претензій, багатовимірність яких приводить до виникнення екологічних конфліктів. Матеріали адаптовані для студентів географічного факультету з метою надання майбутнім фахівцям комплексних знань про міжнародну та регіональну безпеку розуміння специфіки функціонування систем безпеки в різних регіонах світу. Зібрані матеріали мають ознайомити студентів із напрямами міжнародної діяльності щодо припинення міжнародної екологічної злочинності та пов'язаних з нею ризиків, демонструють приклади відновлення природних екосистем для досягнення Цілей сталого розвитку, шляхів забезпечення міжнародної та європейської безпеки та вироблення практичних навичок щодо аналізу концепцій безпеки та їхнього втілення під час виконання професійних обов'язків. Окремими складовими дисципліни є висвітлення небезпек, породжених зміною клімату та пов'язаних з цим проблем, дефіциту водних ресурсів та небезпек транскордонного поширення токсичних і радіоактивних сполук внаслідок військових дій в «гарячих точках» планети.

4. Завдання – у результаті опанування дисципліни студенти повинні набути такі загальні та спеціальні компетентності: здатність працювати в команді (ЗК-09); здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер (СК-05); здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності (СК-09); розв'язувати геоекологічні задачі та практичні проблеми на основі просторової інформації (СК-11); оцінювати та прогнозувати стан геосистем в умовах зростаючого антропогенного тиску (СК-12).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (*1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)*		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	**Знати**			
1.1	Статутні завдання та види діяльності міжнародних та міжурядових екологічних організацій в умовах глобалізації	*Лекція, практична робота*	*Тестування, опитування*	*до 10%*
1.2	Механізми фінансування екологічної діяльності урядів країн, що розвиваються	*Лекція, практична робота*		*до 10%*
1.3	Особливості проектної діяльності екологічних неурядових організацій	*Лекція, практична робота*		*до 10%*
1.4	Види екологічної злочинності та шляхи дотримання міжнародних зобов'язань у сфері охорони природи	*Лекція, практична робота*		*до 10%*
1.5	Роль військових блоків та міжнародних воєнізованих організацій щодо забезпечення екологічної безпеки.	*Лекція, практична робота*		*до 10%*
	Уміти			
2.1	адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях	*Практична робота*		*до 15%*
2.2	пояснювати особливості організації географічного простору, в тому числі просторово-часові закономірності організації ландшафтів	*Практична робота*		*до 15%*
3.	**Комунікація**			
	Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.	*Практична робота*		*до 10%*
4.	**Автономність та відповідальність**			
	Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях	*Практична робота*	*усна відповідь, іспит*	*до 10%*

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) / Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	3.	4.
ПРН01. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю, геоекології, маркетингу й відновлення екосистемних послуг.			+	+	+		+	+	
ПРН09. Вміти виконувати дослідження геосфер за допомогою кількісних методів аналізу.		+	+			+	+		
ПРН14. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій в галузі наук про Землю, геоекології, організації екосистемних послуг.	+			+	+			+	+
ПРН17. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері геоекології, охорони довкілля, оптимального природокористування, організації екосистемних послуг.			+			+	+	+	
ПРН18. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.	+			+			+		
ПРН22. Оцінювати стан, стійкість та надійність геосистем, вартість екосистемних послуг.		+						+	+

7. Схема формування оцінки

Форми оцінювання:

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами тестових опитувань та презентації власного дослідження на обрану тему.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 – 1.5 (знання)** – до 10% за кожен;
- результати навчання – **2.1 - 2.2 (вміння)** - до 15% за кожен;
- результати навчання – **3 (комунікація)** - до 10%;
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 10%

7.1. Форми оцінювання студентів:

Дисципліна передбачає 2 змістові частини. Заняття проводяться у вигляді лекційних та практичних занять.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні усних відповідей під час лекційних занять,

виконанні проміжних тестових завдань, практичних робіт та підсумкових контрольних робіт.

Організація оцінювання: проміжні тестування виконуються після опанування кожної теми, практичні роботи оцінюються по виконанню, відповідно до графіка їх захисту. Несвоєчасне виконання призводить до зниження оцінки на 1 бал за кожен протермінований день від встановленого дедлайну. Підсумкові контрольні роботи проводяться у письмово-усній формі.

Завершується дисципліна ***іспитом, форма проведення — письмово-усна.*** Максимальна кількість балів, яку можна отримати під час складання іспиту – 40, мінімальна – 24 *(60% максимальної кількості балів, відведених на іспит)*. Мінімальна кількість отриманих під час семестрового оцінювання балів, необхідних для допуску до іспиту – 36. У разі, якщо здобувач вищої освіти отримав меншу за вказану кількість балів — отримує індивідуальні завдання з тем, які найменш ним засвоєні.

Оцінювання за формами контролю:

	Змістова частина 1		***Змістова частина 2***	
Практична робота	*„1,5” x 5* = 7,5	*„2” x 5* = 10	*„1,5” x 5* = 7,5	*„2” x 5* = 10
Усна відповідь	*„0,5 x 5* = 2,5	*„5 x 1* = 5	*„0,5 x 5* = 2,5	*„5 x 1* = 5
Проміжне тестування	*„1” x 5* = 5	*„2” x 5* = 10	*„1” x 5* = 5	*„2” x 5* = 10
Контрольна робота 1	*„3” x 1* = 3	*„5 x 1* = 5		
Контрольна робота 2			*„3” x 1* = 3	*„5” x 1* = 5
„3”– мінімальна/максимальна оцінка, яку може отримати студент. ***4 –*** мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.				

	Змістова частина 1	Змістова частина 2	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	**18**	**18**	**24**	**60**
Максимум	**30**	**30**	**40**	**100**

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота
Змістова частина 1:				
1	**Тема 1.** Геоекологічні проблеми як передумова для міжнародного співробітництва	4	4	8
2	**Тема 2.** Сталий розвиток та (не) роль ООН у його підтримці	4	4	8
3	**Тема 3.** Організаційно-інституційний устрій системи ООН: фонди, програми та спеціалізовані установи	4	4	8
4	**Тема 4.** Двостороння та багатостороння співпраця в сфері охорони довкілля	2	1	8
	Підсумкова контрольна робота 1		1	
Змістова частина 2:				
8	**Тема 5.** Міжнародна ініціатива «Довкілля для Європи»	2	4	8
9	**Тема 6.** Міжнародна співпраця з охорони атмосфери	4	4	8
10	**Тема 7.** Міжнародна співпраця з охорони гідросфери	4	4	8
11	**Тема 8.** Міжнародна співпраця з охорони біологічного та ландшафтного різноманіття	4	1	6
	Підсумкова контрольна робота 2		1	
	ВСЬОГО	**28**	**28**	**62**

Загальний обсяг - **120** год., у тому числі:
лекцій ***28*** год.
семінарських ***28*** год.
самостійних ***62*** год.
консультацій ***2*** год.

9. Рекомендована література

1. Михайленко В.П. (2022) Міжнародні екологічні угоди (географічний аспект. – К. : ВПЦ "Київський університет". – 288 с. Ел. ресурс Режим доступу: http://geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/M_ekolog_ugody_M.pdf
2. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. О. С. Кучика. – 2-е вид. доп. і перероб. – К., 2007.
3. Люленко С. Громадські природоохоронні організації та напрямки їх екологічної діяльності / С. Люленко // Молодь і ринок. - 2017.- № 3 - С. 62-65.
4. Havrylenko, O., Shyshchenko, P. & **Tsyhanok, Ye**. (2020). Landscape Functional Zoning of Urban Protected Areas. Environmental Research, Engineering and Management, 76(3), 121-136. doi: 10.5755/j01.erem.76.3.24258.

Додаткова:

1. Сагайдак О., Сардачук П. Україна в двосторонніх міжнародних відносинах. – К., 2006.
2. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за заг. ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С. Шергіна. - К., 2009.
3. Україна в міжнародних відносинах XX століття / За ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. – Львів, 2004.
4. Українська зовнішня політика та дипломатія: десять років незалежності // Науковий вісник Дипломатичної академії України. Вип. 5 / За заг. ред. Б. І. Гуменюка, Л. С. Тупчієнка. – К.,2001.

Інтернет ресурси

1. Екологічні організації на міжнародній арені https://artius.ua/novini/statti/ekologichni-organizacii.html
2. Міжнародні екологічні організації – хто опікується природою в світі http://weloveua.com/ua/mezhdunarodnye-ekologicheskie-organizatsii-kto-zanimaetsya-prirodoj-v-mire/
3. Грінпіс. Greenpeace. http://www.javirua.org/grinpis-greenpeace/